

LUNDS
UNIVERSITET

Hämndporr – en bild säger mer än 1000 ord

En rättssociologisk studie om ungdomars syn på hämndporr

Av

Jill Johansson

LUNDS UNIVERSITET
Rättssociologiska institutionen

Kandidatuppsats (RÄSK02)
Vårtermin 2015

Handledare: Måns Svensson

Examinator: Reza Banakar

Sammanfattning

Litteraturstudien visar att hämndporr är på väg att bli en trend bland dagens ungdomar, att hämnas på en före detta partner genom att offentliggöra intima bilder eller filmer av personen utan dennes samtycke har blivit ett allt större problem. Detta kan medföra en mängd olika negativa konsekvenser för offren såsom att förlora jobbet, utsättas för stalkning, depression, ångest och i en del fall även självmord. Kvinnor drabbas oftare och hårdare än män men både män och kvinnor drabbas av det otillräckliga lagskydd som idag tillämpas vid hämndporrsbrott.

Den här studien syftar till att genom ett normperspektiv knyta samman frågor om rätten med sociala strukturer i samhället. På så sätt skapas förutsättningar att bättre förstå rättens förutsättningar att bidra till en lösning på det växande samhällsproblemet hämndporr. För att nå syftet kombineras empiri insamlad genom en enkätundersökning med teoretiska resonemang kring normer. Frågeställningarna som behandlas i uppsatsen lyder: ”Det har spekulerats i att det är vanligt bland svenska ungdomar att genom digital kommunikation dela med sig av bilder och filmer (av sig själva) av sexuell natur. Hur beskriver svenska ungdomar själva sina beteenden och riskavvägningar i förhållande till detta?” samt ”Hur beskriver svenska ungdomar själva sin syn på de rådande etiska och sociala värderingarna avseende hämndporr?”.

Resultatet med denna studie visar att det är idag vanligt bland ungdomar att dela intima bilder eller filmer av sig själv till någon annan. De ser inte många risker med detta beteende då de ofta litar på personen de delar materialet med. Många av respondenterna anser att hämndporr är en elak, oetisk och kränkande handling medans några anser att det är acceptabelt om det gäller hämnd av något slag. Flera respondenter anser att rättsväsendet behandlar hämndporrsproblematiken dåligt och att rättsväsendet ligger för långt bak i utvecklingen för att få bukt på problemet. Respondenterna anmäler näst intill aldrig om de utsatts för hämndporr då de anser att det inte är lönt. De anser även att det bästa sättet att få bukt på problemet är att sluta ta intima bilder eller filmer över huvud taget.

Nyckelord: Hämndporr, kränkning, intim, bilder, filmer, internet.

Tack!

Jag vill börja med att tacka alla som ställt upp i enkätundersökningen för att ni tog er tid till att svara på mina frågor. Utan era svar hade det inte blivit mycket till uppsats.

Jag vill även tacka min handledare Måns Svensson på Rättsociologiska institutionen vid Lunds universitet för den hjälp jag fått genom skrivprocessen. Utan dina infallsvinklar hade jag inte klarat skriva denna uppsats. Tack också för din hjälp med enkäten då det inte hade blivit någon så bra studie utan den.

Jag vill avslutningsvis även tacka min sambo Daniel för den hjälp och det stöd du varit under skrivprocessen.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Tack!.....	2
1. Hämnporrens bakgrund.....	5
1.1. Uppsatsens ändamål	6
2. Normteoretisk utgångspunkt.....	7
2.1. Vad är en norm?	7
2.2. Rättsliga och sociala normer.....	8
2.2.1. Hämndnormer.....	8
2.3. Varför följs normer?	9
2.4. Normer och hämndporr	9
3. Metod	10
3.1. Insamling av empiri	10
3.2. Avgränsning.....	11
3.3. Validitet och reliabilitet	11
4. Tidigare forskning.....	11
4.1. Delandet av intima bilder	12
4.2. Från vän till ovän.....	14
4.3. Anonymiteten - ett stöd för förövaren	15
4.4. Rättsläget	15
5. Empiriskt resultat	17
6. Analys och diskussion.....	24
6.1. Att dela med sig	25
6.2. Hämnd	25
6.2.1. Straff för offer	26
6.3. Risker?.....	27
6.4. Brott utan straff.....	28
6.4.1. Anmäla?	28
6.5. Avslutande ord.....	29
6.5.1. Ungdomars beteenden och riskavvägningar.....	30
6.5.2. Etiska och sociala värderingar avseende hämndporr	30
6.5.3. Förslag till framtida forskning kring området	31
7. Referenser	32

7.1.	Litteratur	32
7.2.	Offentligt tryck	33
7.3.	Artiklar.....	33
7.4.	Tidningsartiklar	33
7.5.	Rapporter	33
8.	Bilaga	35
8.1.	Enkätredovisning	35

1. Hämndporrens bakgrund

Kränkningar på internet har kommit att uppmärksammas inom rättsväsendet och kunskapsintresset kring problemet har ökat i Sverige och internationellt (Svensson & Dahlstrand 2014:13). Internet medför en mängd olika möjligheter och gör det enkelt att kommunicera med olika människor men också att förvara och sprida information. Dessa fördelar med internet kan dock vändas till nackdelar då detta enligt Stroud har medfört en växande digital epidemi som kallas hämndporr (Stroud 2014:168).

Hämndporr utgör bilder och/eller filmer av någon, tagen med eller utan samtycke, där bilderna eller filmerna är av intimt eller sexuellt innehåll som offentliggörs utan individens samtycke (Citron & Franks 2014:346). Detta sker ofta som hämnd mot en före detta partner och har därmed fått begreppet hämndporr (Stroud 2014:168).

Många gånger är det inte bara en bild som offentliggörs utan även offrets namn, telefonnummer, e-postadress och länkar till offrets profiler på sociala medier (Citron & Franks 2014:350f). Detta har i flera fall utsatt offren för mer skada än skamkänsla då de kan utsättas för stalkning, förlora jobbet och behöva sluta skolan. Även olika psykiska problem är vanligt hos utsatta personer såsom ångest, depression och panikattacker (Citron & Franks 2014:347ff).

Det finns idag olika internetsidor som är till för att offentliggöra hämndporr. Den första hämndporrsidan uppkom år 2010 när Hunter Moore skapade sidan *IsAnyoneUp* som efter bara en vecka hade mer än 14 000 besökare. Moore gjorde det enkelt för människor att ladda upp intima bilder men även offentliggöra de utsattas personuppgifter, adress, yrke och profiler från sociala medier på hemsidan. Detta innebar att när någon gjorde en internetsökning på den utsatta personens namn kom bilderna fram, vilket gjorde det enkelt för stalkers att kontakta personen (Stroud 2014:170).

De flesta offren är unga kvinnor och de drabbas ofta hårdare av trakasserier än män, dock drabbas både män och kvinnor av det otillräckliga lagskydd som idag finns gällande olovligt spridande av privata bilder på internet (Cecil 2014:2525).

1.1. Uppsatsens ändamål

Hämndporr är ett problem som blir allt vanligare i dagens samhälle och som kan bidra till olika negativa konsekvenser. Digitala kränkningar i allmänhet och hämndporr i synnerhet är aktuella och kontroversiella frågor. Den vetenskapliga kunskapen om fenomenet hämndporr är begränsad till att hantera endera juridiska frågor eller rent samhälls- och beteendevetenskapliga. Mycket lite har gjorts inom den tvärvetenskapliga rättssociologiska disciplinen, och det finns inga sådana studier som fokuserar fenomenet i Sverige. Den här studien syftar till att genom ett normperspektiv knyta samman frågor om rätten med sociala strukturer i samhället. På så sätt skapas förutsättningar att bättre förstå rättens förutsättningar att bidra till en lösning på det växande samhällsproblemet hämndporr.

I ett nyligen uppmärksammat rättsfall uttryckte sig Göta Hovrätt så här avseende en flicka vars före detta pojkvän laddat upp en smygfilmad sexakt med henne:

”Det går dock inte att bortse från det förhållande att det inom inte allt för snäva kretsar av befolkningen med tiden har blivit allt mer accepterat att vara öppen och utåtriktad avseende sina sexuella vanor. I linje med att härskande och etiska sociala värderingar ska utgöra utgångspunkten vid bedömningen av en kränkingsersättnings storlek bör detta förhållande ges ett icke obetydligt genomslag vid hovrättens prövning” (Göta hovrätts dom den 16 mars 2013; mål T 107-13)

Göta hovrätt använde detta resonemang som argument för att sänka det av tingsrätten tidigare utdömda skadeståndet (Högsta domstolen godkände dock, efter överklagande, inte Göta hovrätts resonemang).

För att nå syftet kombineras empiri insamlad genom en enkätundersökning med teoretiska resonemang kring normer. Enkäten genererar såväl kvantitativa som kvalitativa data (se metodavsnittet längre fram). Avsikten är att besvara följande forskningsfrågor.

- Det har spekulerats i att det är vanligt bland svenska ungdomar att genom digital kommunikation dela med sig av bilder och filmer (av sig själva) av sexuell natur. Hur beskriver svenska ungdomar själva sina beteenden och riskavvägningar i förhållande till detta?
- Hur beskriver svenska ungdomar själva sin syn på de rådande etiska och sociala värderingarna avseende hämndporr?

2. Normteoretisk utgångspunkt

Normbegreppet användes för första gången, enligt det man vet, redan år 1821 av den engelske poeten, kritikern och filosofen Samuel Taylor Coleridge (1772-1834) och begreppet är idag väl omdiskuterat och använt inom samhällsvetenskapen (Svensson 2008:36). Émile Durkheim (1858-1917) lade grunden för normmodellen inom samhällsvetenskapen genom sina begrepp sociala fakta och anomi. Talcott Parsons (1902-1979) var också intresserad utav normbegreppet och menade genom publiceringen av verket *Structure of Social Action* att handlingsteorin ska vila på fyra grundläggande element: medel, mål, betingning och normer. För Robert K. Merton (1910-2003) var normbegreppet ett centralt teoretiskt begrepp och han identifierade fyra grundläggande normer som senare kom att kallas för de mertonianska normerna (Merton 1973, kap. 13 se Hess 1997). Under senare årtiondena har normbegreppet lagt grunden för teorier om *rational choice* och *game theory* som försökt hitta ett sätt att se hur det sociala inverkar på hur människor fattar ekonomiska beslut (Posner ed. 2007).

2.1. Vad är en norm?

Begreppet *norm* används flitigt inom samhällsvetenskapen för att förklara människors beteende. Trots det finns det ingen gemensam syn på vad normer är, hur de uppstår eller dess effekter (Baier & Svensson 2009:41). Den vanligaste uppfattningen om normer är ”att se dem som utsagor vilka syftar till att reglera beteenden (*handlingsanvisningar*)” (Baier & Svensson 2009:42). Normer existerar inte som ett naturligt fenomen vilket innebär att man inte kan ta på, se eller köpa normer, de existerar inte i sig. Normer är alltså överenskommelser och om dessa överenskommelser inte funnits hade inte heller normer funnits (Baier & Svensson 2009:44).

Enligt Hydén (2002) är normer det som styr hur individer beter sig i en viss omgivning vilket skapar ett beteendemönster som skiljer olika sociala system från varandra. Normer upprätthåller därmed gränsen mellan vilka som tillhör och inte tillhör olika sociala kontexter. Samhället är alltså byggt på att individer gemensamt följer de normer som gäller (Hydén 2002:131). Normvetenskap handlar om att förstå vad som är drivkraften bakom ett handlande (Hydén 2002:19). Hydén menar att normer kan ses som den förmedlande länken mellan det faktiska (varat) och det önskvärda (börat) samt att de fungerar som en gränsyta mellan kunskap om varat och olika värdemässiga ställningstaganden om börat (Hydén 2002:19).

Svensson menar att en norm utgörs av tre delar, ” de är (a) normativa och de utgör (b) sociala fakta ... (c) normer utgör individens uppfattning avseende omgivningens förväntningar på det egna beteendet” (Svensson 2008:45 ; Baier & Svensson 2009:72). Normer utgör alltså handlingsdirektiv (Svensson 2008:45).

2.2. Rättsliga och sociala normer

Normer kan alltså ses som handlingsanvisningar (Baier & Svensson 2009:42) och kan delas in i sociala och rättsliga normer. En rättslig norm är förenklat författningar och hur dessa tolkas, värdesätts och tillämpas (Baier & Svensson 2009:75ff). Sociala normer har med vårt handlande att göra (Baier & Svensson 2009:45). Både rättsliga och sociala normer kan medföra sanktioner om man avviker från dem för att påvisa önskvärt och icke önskvärt beteende (Hydén 2002:98f). Sociala normer är de oskrivna regler som medlemmarna i en social grupp förväntas följa och om man avviker från dessa regler utdelas sanktioner (Hydén 2002:97). Vid avvikande och normbrytande beteende riskerar man att utsättas för sanktioner som exempelvis uteslutning ur den sociala kontexten (Hydén 2002:98) eller på annat vis fördömas av sina medmänniskor (Svensson & Dahlstrand 2014:5). Rättsliga normer skiljer sig från sociala normer då dessa är de demokratiskt/politiskt antagna normerna som vi alla har att förhålla oss till. Rättsliga normer är sociala normer som upphöjts till lag och avviker man mot en rättslig norm möts man av tvångsmedel som exempelvis böter eller fängelse (Hydén 2002:130f).

Rättsliga och sociala normer verkar på liknande sätt då de båda påverkar individers beteende i samhället. Båda normtyperna påverkar även varandra genom inverkan på varandras utformning. De rättsliga normernas utformning är influerad av samhällets moral och värderingar. Sociala normer påverkar alltså vad som kommer att bli till lag. Rätten kan emellertid även påverka sociala normer och då på sikt påverka hur samhällets individer ska bete sig (Svensson & Dahlstrand 2014:5).

2.2.1. Hämndnormer

Det finns olika hederskoder som kan vara olika för olika människor. Till dessa hedersregler kan räknas olika typer av hämndnormer som innebär att en kränkning måste hämnas för att man inte ska tappa ansiktet. Genom att hämnas anser personen sig få upprättelse både personligen och i det sociala sammanhanget (Baier & Svensson 2009:90f).

2.3. Varför följs normer?

Rättsliga normer följs eftersom lagar och rättsväsendet upplevs som legitimt, men också för att vi måste följa dem då en överträdelse kan leda till straff (Baier & Svensson 2009:155f). Dock sker överträdelser ändå när rätten inte stämmer med personens egna värderingar, upptäcktsrisken och den kostnad sanktioner kan innebära anses liten (Baier & Svensson 2009:156f). Detta sker sällan då lagen i de flesta fall motsvarar människors normer om rätt och fel (Baier & Svensson 2009:157). Sanktioner är även en anledning till varför sociala normer följs (Baier & Svensson 2009:158) trots att de inte är tvångsmedel som för de rättsliga normerna. Sociala normers sanktioner kan vara, till skillnad från de rättsliga normernas sanktioner, både positiva och negativa (Hydén 2002:97). Att följa normer kan vara rationellt då det ofta lönar sig att följa normer (Baier & Svensson 2009:159).

Avvikelse från en norm kan skapa reaktioner från omgivningen, exempelvis i form av fördömande av handlingen, vilket utlöser efterföljande skamkänsla eller straff (Hydén 2002:97). Skuld känslor kan dock utlösas även om ingen annan är medveten om att avvikelsen skett eftersom personen har internaliserat normen. Vid avvikelsen bryter personen alltså mot en norm som personen känner som sin egen vilket leder till skuld (Baier & Svensson 2009:159f). En förklaring till internaliseringsprocessen är att de flesta människor önskar att få höra till och vara sociala. Detta är en drivkraft till att även följa normer och internalisera dem även om normens innebörd inte passar personens egna preferenser (Baier & Svensson 2009:160).

2.4. Normer och hämndporr

Syftet med denna studie var således att genom ett normperspektiv knyta samman frågor om rätten med sociala strukturer i samhället. På så sätt skapas förutsättningar att bättre förstå rättens förutsättningar att bidra till en lösning på det växande samhällsproblemet hämndporr. För att göra det genomfördes en enkätstudie i syfte att utifrån respondenternas svar kunna få förståelse för hur ungdomar påverkas av sociala strukturer i samhället. Metoden används alltså för att kunna studera normer bland ungdomar i Sverige.

För att kunna studera normer används Svenssons tre delar som normer utgörs av. Enligt Svensson (2008:43) är normer ” empiriskt observerbara ting tillhörande *varat* vilka är bärare av budskap om hur tillvaron *bör* vara beskaffad”, handlingsanvisningar som resulterat i konkreta handlingar kan alltså empiriskt studeras.

3. Metod

För att nå uppsatsens syfte och besvara frågeställningarna kombinerades empiri insamlad genom en enkätundersökning med en litteraturundersökning. Den tidigare forskningen inom ämnet kartlades genom en systematisk litteraturstudie i via databasen *EBSCOhost* där tidsintervallet 2010-2015 valdes för att erhålla relativt nya källor. Artiklarna som inkluderades i litteraturstudien var alla peer-review-granskade vilket borgar för vetenskaplig kvalitet. Sökorden ”*hämnpporr*”, ”*revenge porn*”, ”*nonconsensual pornography*”, ”*cyber-rape*” och ”*involuntary pornography*” användes. Databasen *Google Scholar* användes för en kompletterande sökning efter svensk forskning där tidsintervallet 2010-2015 valdes. Sökorden som användes var ”*kränkningar på nätet*”, ”*sexuella trakasserier online*”, ”*sexuella kränkningar på nätet*”, ”*kränkande bilder utan samtycke*” och ”*kränkande bilder på nätet*”.

Det fanns material relevant för ämnet men antalet artiklar angående ungdomars syn på hämnpporr samt att dela intima bilder eller filmer av sig själv till någon annan, var begränsat. Litteraturstudien bekräftade med andra ord behovet av att genomföra en studie på området.

3.1. Insamling av empiri

För att nå ut till så många ungdomar som möjligt på så kort tid som möjligt valdes metoden webbenkät (Denscombe 2009:27), en metod som lämpar sig väl för uppsatsen på grund av den begränsade tiden. Enkäten bestod utav både öppna och slutna frågor och gav respondenterna 23 frågor att besvara där fem av frågorna var motivationsfrågor till ovanstående frågans svar. De slutna frågorna hade fasta svarsalternativ där respondenterna kunde välja ett av alternativen medan de öppna frågorna lät respondenterna skriva fritt (Trost 2012:72). Svaren på de öppna frågorna har kodats i olika teman för att finna väsentliga mönster i respondenternas svar (Lindgren, 2008:121). Vid de slutna frågorna ger resultatet statistiska resultat (Bryman 2011:371f) medan de öppna frågorna ger en djupare förståelse för respondenternas åsikter (Bryman 2011:372). Därmed har svaren till enkäten analyserats både kvalitativt och kvantitativt .

Enkäten skickades ut den 12 maj 2015 och stängdes den 18 maj 2015 med 1018 respondenter. Svarefrekvens var 94,6 procent med en jämn könsfördelning där 50,1 procent var kvinnor och 49,9 procent var män. Urvalet drogs slumpmässigt, bortsett från urvalskriterierna kön och ålder från CINT CPX (Cint Panel eXchange) som består av ungefär 400 000 personer i

Sverige och representerar ett riksgenomsnitt av befolkningen. Detta innebär att kvoturval användes då enkäten skulle fånga in ett representativt urval för populationens ungdomar (Trost 2012:30f). Med hjälp av CINT CPX skickades enkäten ut till respondenterna via e-post där respondenterna är hämtade ur en paneldatabas vilket innebär att jag själv inte valde vilka som svarade på enkäten. Personerna som får enkäten har tidigare gett sitt samtycke till att svara på enkäter och får en mindre ersättning vid deltagandet vilket gör att bortfallet är litet. Respondenterna blev även informerade om att enkäten är frivillig, att de kommer vara anonyma samt att deras svar kommer att behandlas konfidentiellt (Trost 2012:110ff).

3.2. Avgränsning

I denna uppsats har jag valt att avgränsa studien till att granska hämndporr utifrån ungdomars perspektiv i åldrarna 15-25 år. Detta då det är främst unga människor som utsätts för kränkningar på internet (Findahl 2014:59) samt att det är ungdomar som lägger mest tid på internet (Carlsson 2010:10 ; Findahl 2014:13). Enkätundersökningen gjordes med hjälp av en webbenkät vilket var lämpligt eftersom studien ämnar studera händelser som sker via internet. Eftersom det främst är ungdomar som spenderar tid på internet anses en webbenkät främjande för empiriinsamlingen. Studien avgränsas till bilder och filmer via internet och mobiltelefon. Med normteori som utgångspunkt operationaliseras etiska och sociala värderingar genom att undersöka sociala normer.

3.3. Validitet och reliabilitet

Datas tillförlitlighet kan mätas genom att undersöka om forskningen har mätt det den utger sig för att mäta (Bryman 2011:162f). Genom att granska jämförbara källor kan det bevisas att data är trovärdig och att studiens data är ”på rätt spår” (Denscombe 2009:380). Då tidigare Forskningsresultat (för de frågor där sådan finns att tillgå) inte skiljer sig mycket från resultatet i denna studie, kan man anta att urval och metod är tämligen tillförlitligt.

4. Tidigare forskning

Trenden att skicka intima bilder eller filmer till någon annan via mobil, e-post eller liknande ökar eftersom ungdomar idag exempelvis har egna mobiltelefoner i större utsträckning (Kowalczyk 2011:686, 688). Det diskuteras kring trendens utveckling och där finns delade

åsikter, en del anser att denna trend kommer att försvinna med tiden medan en del anser att så länge tekniken finns kommer trenden att fortgå (Kowalczyk 2011:688).

I dag tar det inte många sekunder att ta en bild och ladda upp den på internet så att många människor kan ta del av den. Enligt Franklin (2014) har enkelheten i detta samt anonymitetsmöjligheten gjort att en del individer delar med sig av nakenbilder av personer som inte samtyckt till offentliggörandet av bilden. Den så kallade ”hämnporren” kan orsaka stor skada hos utsatta offer som oftast är kvinnor. Skador såsom att förlora jobbet, få byta skola och namn, utsättas för stalkning och trakasserier samt att en del individer tar sitt liv kan förekomma (Franklin 2014:1304f).

Internet förenklar kommunikationsförmågan då man utan problem kan kommunicera med flera personer på samma gång, så kallad masskommunikation (Bylund 2013:41). Mängden internetanvändare är idag stor och internet används av olika anledningar. Internet skapar en mängd möjligheter för människor men internet medför även olika risker (Svensson & Dahlstrand 2014:8). Sverige är ett av de länder där internet används mest i världen och man kommer åt internet från många olika håll, exempelvis via dator, surfplatta och mobiltelefon. Internetanvändningen i sig är dock inte en riskfaktor utan risken ligger i användarbeteendet hos internetanvändaren (Svensson & Dahlstrand 2014:9).

Kowalczyk (2011) menar att samtyckt intim fotografering eller filmning inte är riskabelt i grunden utan att problemet uppstår då samtycket dras tillbaka, vilket ofta sker vid exempelvis ett bråk eller om någon gör slut på förhållandet. Det kan då leda till utpressning eller att de intima bilderna eller filmerna sprids som hämnporr. Studier visar att ungdomar vanligen känner till riskerna med att skicka intima bilder eller filmer av sig själva och statistiken visar att spridningen av dessa bilder inte bara är möjlig utan även tämligen sannolik (Kowalczyk 2011:691).

4.1. Delandet av intima bilder

Datainspektionen gjorde år 2011 en enkätundersökning om ungdomar och integritet med 522 respondenter i åldern 15-18 år. I denna undersökning framkom det att 37 procent av respondenterna fått en bild av sig själv utlagd på internet mot sin vilja och 23 procent hade utsatts för sexuella trakasserier på internet (Pernemalm & Lindgren 2011:16).

År 2008 gjordes en enkätstudie bland ungdomar i USA vid namn "Sex and Tech" där det framkom att 19 procent av ungdomarna hade skickat en intim bild eller film av sig själva till någon och 31 procent hade mottagit en intim bild av någon annan (Kowalczyk 2011:688f). Av dem som skickat intima bilder eller filmer visade det sig att 71 procent av tjejerna och 67 procent av killarna hade skickat det till en partner medan 66 procent av tjejerna och 60 procent av killarna skickade materialet som en flirt eller för att det var kul. 34 procent av tjejerna angav också att de gjorde det för att känna sig sexiga. Studien visade även att 25 procent av tjejerna och 33 procent av killarna har fått intima bilder som i grunden var menade för någon annan samt att 20 procent av alla tonåringar själva har delat med sig av intima bilder av annan till personer som bilden inte var menad för (Kowalczyk 2011:692).

Enligt en svensk enkätundersökning som YouGov gjort på uppdrag av Metro år 2015 har 10 procent flera gånger skickat intima bilder av sig själv till någon annan och 7 procent har skickat sådana bilder en gång. Av dessa var det 70 procent som hade skickat till sin partner, 42 procent till en flirt, 17 procent till någon i ett chattforum, 14 procent till en vän och 3 procent till någon annan. 73 procent är säkra på att de intima bilder som de skickat inte visats eller spridits, 11 procent är rädda för att bilderna ska visas eller spridas, 5 procent vet att bilderna har visats och 3 procent vet att bilderna spridits vidare (Forsberg 2015).

Franklin (2014:1310) hänvisar till en enkätstudie från USA, år 2013, som menar att en av tio har haft en före detta partner som hotat att offentliggöra nakenbilder eller pinsamma bilder av personen. Denna studie menar även att 60 procent av dessa hot förverkligas. Ofta är det inte bara bilden som offentliggörs utan även personuppgifter såsom adress och länkar till olika profiler på sociala medier som tillhör personen (Franklin 2014:1309).

Citron och Franks (2014) hänvisar till en enkätstudie från USA, år 2013, med 1244 respondenter. Denna studie visar att över 50 procent av hämndporroffren har fått sitt namn och sina profiler till sociala medier utlagt tillsammans med bilden. Samma studie visar att 20 procent av offren har fått sitt telefonnummer och sin e-postadress utlagd tillsammans med bilden, detta kan i en del fall medföra att främlingar kontaktar offret även utanför internet. Många hämndporroffer vågar inte gå ut själva och lider ofta av ångest, anorexia, depression och panikattacker (Citron & Franks 2014:350f).

Då det gäller risker på internet som innehar sexuellt innehåll, exempelvis att bilder eller filmer med naket eller lättklätt innehåll som publiceras, är flickor mer känsliga än pojkar. Ofta

känner sig flickorna även mer intensivt kränkta än pojkarna och även om pojkarna tar högre risker än flickor på internet så utsätts flickor i större utsträckning än pojkar av kränkningar på internet (Svensson & Dahlstrand 2014:11). Kvinnor kränks mer än män av hämndporr då kvinnor och män framställs utifrån könsstereotyperna där kvinnor ses som ”slampor” och män utstrålar stolthet efter att ha utfört sexuell aktivitet (Citron & Franks 2014:353).

4.2. Från vän till ovän

Personer beter sig olika beroende på situationen, omgivningen eller med vilka människor man befinner sig bland. Såväl lagar som normer påverkar detta beteende. Man beter sig också olika med olika personer, man är mer eller mindre intim beroende på relationen man har till någon (Bylund 2013:30). Att visa sig naken eller lättklädd är något som oftast känns obekvämt och opassande att göra inför publik och sker vanligen endast i ensamhet eller inför en person man har förtroende för (Bylund 2013:8). Förändringar sker vanligen i relationer då relationen kan gå från bekantskap till nära vän eller från nära vän till ovän (Bylund 2013:30). Gällande hämndporr är det ofta en person som man har tillit till som offentliggör intima bilder och kan därmed gå från nära vän till ovän hastigt. Alltså kränks personens integritet om denna intima tillvaro då fångas på bild och läggs ut på internet mot personens vilja (Bylund 2013:9).

Mycket av det som sägs och görs på internet lagras, däribland även bilder (Bylund 2013:43). Diverse internetbaserade sökmotorer sparar egna kopior av det som publiceras för att detta ska komma fram i sökträfflistan vid en sökning (Bylund 2013:44). Personen riskerar att komma till större skada om det gäller hämndporr eftersom det då många gånger inte bara är en bild eller film som publiceras utan även den utsattes personuppgifter, telefonnummer, e-postadress och länkar till personens profiler på sociala medier (Citron & Franks 2014:350f). Sker detta så finns risken att individen vid både sociala sammanhang och som arbetssökande inte längre bedöms utifrån den information som vid de tillfällena är väsentlig (Bylund 2013:9) utan bedöms i stället utifrån de intima bilder som nu finns på internet. Detta eftersom bilden eller filmen, som publicerats som hämndporr, vid en sökning i internetbaserade sökmotorer kommer synas om hämndporroffret även fått sina person- eller kontaktuppgifter utlagda med bilden eller filmen.

Stroud (2014) menar att hämndporr har blivit en onlinetrend bland en del ungdomar som oftast ämnar hämnas på en före detta partner. Han menar att möjligheten att kunna nå ut till många människor på internet gör utövandet av hat och skada allt för enkelt. Stroud beskriver

hämndporr som en växande digital epidemi som skapas med enkelheten att kommunicera, förvara och sprida digitala bilder (Stroud 2014:168).

4.3. Anonymiteten - ett stöd för förövaren

Det finns tekniker som är till för att skydda den personliga integriteten på internet, dessa tekniker gör att man kan vara helt anonym på internet. Detta är i grunden en god tanke som ska skapa trygghet för internetanvändare (Bylund 2013:139) men detta är dock inte fallet vid hämndporr då det kan ses som en effekt av denna anonymitet (Stroud 2014:168f). Möjligheten att vara anonym på internet gör att den utsatta drabbas mer aggressivt än om kränkningen skett i fysisk form, även om kränkningen är densamma på internet som om det sker personligen (Svensson & Dahlstrand 2014:10). Anonymiteten gör det enkelt att begå avvikande handlingar på internet samt gör det svårt att få tag på gärningspersonen (Stroud 2014:168f). Exempelvis underlättar anonymiteten publicering av hämndporr på internet vilket leder till att offren inte får någon ersättning för skadan då rättvisa oftast inte kan skipas.

Ofta anses hämndporr inte vara tillräckligt allvarligt för en djupgående undersökning av polisen (Citron & Franks 2014:366f). En person som blivit utsatt för hämndporr och gick till polisen för att anmäla fick till svar att de inte kommer kunna spåra gärningspersonen och att personen skulle försöka glömma händelsen (Forsberg 2015). Hämndporroffer blir ofta bortvisade då de anses få skylla sig själva om de delar med sig av sina bilder och eftersom offret frivilligt gett bilder till en person är det denne personen som äger bilderna och får då sprida dem (Citron & Franks 2014:366f).

4.4. Rättsläget

I oktober år 2012 filmade en kille när han hade samlag med en tjej i hans bostad. Denna film lade han ut på två porrsajter på internet. Tjejen hade inte samtyckt till varken inspelningen eller offentliggörandet av filmen då det skedde utan hennes vetskap. I mars år 2015 dömdes killen för förtal i Högsta domstolen och han fick betala skadestånd på 76 000kr för kränkning, sveda och värk till tjejen (Tingsrätten mål nr 5670-13).

I dagens Sverige finns ingen lagstiftning mot hämndporr utan rättsväsendet tillämpar i stället de lagrum som finns att tillgå (Svensson & Dahlstrand 2014:16). Nedan beskrivs de relevanta lagrum som används då någon publicerat hämndporr.

Förtal och förolämpning, som är ärekränkingsbrott (BrB 5 kap.), är de brottstyper som tillämpas mest vid kränkning på internet. Förtalsbrott innebär att uppgifter av mycket besvärande art sprids till någon utomstående som då kan skapa sig en negativ bild av den utsatta personen (Svensson & Dahlstrand 2014:16).

Förtal 5 kap. 1§ 1st Brottsbalk:

”Den som utpekar någon såsom brottslig eller klandervärd i sitt levnadssätt eller eljest lämnar uppgift som är ägnad att utsätta denne för andras missaktning, dömes för förtal till böter.”

Vid förolämpningsbrott är det ingen skillnad om förolämpningen sker på internet eller i fysisk form av personen. Dock kan det vara en försvarande omständighet om förolämpningen sker på internet om den i och med det får större spridning. Förolämpning är kriminaliserat för att skydda mot kränkande kommentarer som är till för att skada personers självkänsla (Svensson & Dahlstrand 2014:16).

Förolämpning 5 kap. 3§ Brottsbalk:

”Den som smädar annan genom kränkande tillmäle eller beskyllning eller genom annat skymfligt beteende mot honom, dömes, om gärningen ej är belagd med straff enligt 1 eller 2 §, för förolämpning till böter.”

Då någon begått brott såsom hämndporr tillämpas vanligen även skadeståndslagen för att ge den utsatta ersättning för kränkningen.

Skadeståndslag (1972:207) 2 kap. 3§:

”Den som allvarligt kränker någon annan genom brott som innefattar ett angrepp mot dennes person, frihet, frid eller ära skall ersätta den skada som kränkningen innebär. Lag (2001:732)”.

Oftast är det kvinnor som utsätts för hämndporr och detta kan medföra underminerande av kvinnor. Om en kvinna delar en intim bild eller film av sig själv till en person som hon litar på tolkar en del individer detta som bekräftelse att dela bilden med allmänheten. Alltså blir offrets samtycke i en situation tolkat som samtycke i andra sammanhang, vilket är en farlig mentalitet (Citron & Franks 2014:348). Vid begründanden kring om vad som ska och inte ska vara tillåtet på internet har det påståtts att skärpta lagar kan innebära skada på yttrandefriheten och att traditionell lagreglering inte är passande för internet (Svensson & Dahlstrand

2014:12f). Osäkerheten kring vilka lagar som bör tillämpas vid kränkningar på internet är stor och denna osäkerhet riskerar, särskilt bland unga, att skada tilltron för rättsväsendet (Svensson & Dahlstrand 2014:13). Det sker dock en utredning idag för att i framtiden kunna döma en sådan gärning som hämndporr är på ett mer lämpligt sätt. Denna utredning utförs i uppdrag av justitiedepartementet och ska ta ställning till straffbestämmelserna om olaga hot, ofredande, förtal och förolämpning. Denna utredning ska redovisas senast 31 januari år 2016 (Dir 2014:74).

5. Empiriskt resultat

Respondenterna är indelade i fyra ålderskategorier, 15-18 år, 19-22 år, 23-25 år samt hela gruppen 15-25 år. Åldersgruppen 19-22 år utgjorde större delen av de svarande följt av åldersgruppen 15-18 år och 23-25 år.

I enkäten har respondenterna fått svara på om de någonsin skickat eller lagt ut intima bilder eller filmer av sig själva. Den övervägande delen av respondenterna svarade nej men hela 35 procent hade i någon form delat intima bilder eller filmer. Att skicka eller lägga upp lättklädda bilder var det vanligaste förekommande bland ungdomarna som delat bilder eller filmer, 27,3 procent av respondenterna har gjort detta. Detta förekom oftast bland respondenterna i åldersgruppen 19-22 år och var mer vanligt bland kvinnor än bland män.

Tabell 1. Har du någon gång skickat eller lagt upp bilder eller filmklipp (på nätet eller med mobilen etc.) på sig själv där du var naken eller lättklädd?

Ålder 15-25	Alla	Man	Kvinna
Ja, nakenbilder	13,2 %	14,3 %	12,2 %
Ja, lättklädda bilder	27,3 %	22,4 %	32,1 %
Ja, nakenfilm	4,2 %	5,3 %	3 %
Ja, lättklädd film	4,3 %	5 %	3,7 %
Ja, livestream eller webbkamera	6,9 %	6,5 %	7,3 %
Nej	65 %	66,9 %	63,1 %
Svarande	1012	505	507

Ålder	15-18 år	19-22 år	23-25 år
Ja, nakenbilder	9,5 %	15,3 %	13,6 %
Ja, lättklädda bilder	23,5 %	31,5 %	23,6 %
Ja, nakenfilm	2,7 %	5,3 %	3,7 %
Ja, lättklädd film	2,4 %	5,7 %	4,1 %
Ja, livestream eller webbkamera	4,4 %	8,6 %	6,6 %
Nej	71,4 %	59,9 %	67,4 %
Svarande	294	476	242

Vid frågan ”Såg du några risker med detta?” (se bilaga) som följde ovanstående fråga såg större delen av respondenterna risker med att dela intima bilder trots att det var begränsad skillnad mellan de som såg risker (51 procent) och de som inte gjorde det (41,1 procent). Det var större andel kvinnor än män som såg risker med delandet av intima bilder eller filmer där andelen kvinnor var 58,8 procent och andelen män var 42,2 procent. De svarande fick även motivera sitt svar på denna fråga vilket gav flera olika svar. Den öppna motiveringsfrågans vanligaste svar var från både männen och kvinnorna att materialet kan hamna fel eller visas för människor som materialet inte var menat för. Motiveringen att allt alltid finns kvar på internet förekom även som riskfaktor både bland män och bland kvinnor. Både män och kvinnor motiverade dock att de inte såg risker med att dela intima bilder eller filmer av sig själv då de litade på personen de skickade till och att de ansåg att lättklädda bilder inte är riskabelt då man ändå ser personen i badkläder på sommaren eller liknande. Män och kvinnor motiverade även att de undvek att visa ansiktet på bilden vilket gjorde dem oidentifierbara och detta då tog bort risken. Dock ansåg fler män än kvinnor i motiveringen att de inte brydde sig om riskerna med att dela intima bilder eller filmer av sig själva till någon annan. En del kvinnor angav att de inte tänkte på de negativa konsekvenserna alls gällande delning av intima bilder eller filmer av sig själv till någon annan.

Övervägande delen (92,6 procent) av respondenterna har inte blivit hotad att få intima bilder eller filmer av sig själva spridda av någon. Dock är det vanligare att män blir hotade av *partner* eller *före detta partner* än kvinnor som oftast blir hotade av *annan*.

Tabell 2. Har du någonsin blivit hotad av någon som sagt att de ska sprida naken- eller lättklädda bilder/filmklipp på dig?

Ålder 15-25	Alla	Man	Kvinna
Ja, av min partner	1,7%	2,8%	0,6%
Ja, av min före detta partner	2,3%	2,6%	2%
Ja, av annan	4,2%	2,4%	6%
Nej	92,6%	93,2%	92,1%
Svarande	1006	502	504

Ålder	15-18 år	19-22 år	23-25 år
Ja, av min partner	0,7%	2,1%	2,1%
Ja, av min före detta partner	1,4%	3%	2,1%
Ja, av annan	5,2%	3,2%	5%
Nej	94,2%	92,6%	90,9%
Svarande	291	474	241

Liksom tabell 2 kan avläsas i tabell 3 att övervägande delen av respondenterna (94,6 procent) inte utsatts för hämndporr. Av de som utsatts för hämndporr är det dock vanligast att *annan* utsätter både män och kvinnor för hämndporr.

Tabell 3. Har någon mot din vilja spridit naken- eller lättklädda bilder/filmklipp på dig?

Ålder 15-25	Alla	Man	Kvinna
Ja, min partner	1%	1,8%	0,2%
Ja, min före detta partner	2,1%	2,4%	1,8%
Ja, av annan	3%	3,2%	2,8%
Nej	94,6%	93,6%	95,6%
Svarande	1006	502	504

Ålder	15-18 år	19-22 år	23-25 år
Ja, min partner	0,7%	0,8%	1,7%
Ja, min före detta partner	1%	2,7%	2,1%
Ja, av annan	2,1%	3,2%	3,7%
Nej	96,9%	93,9%	93,4%
Svarande	291	474	241

Vid frågan "Anmälde du det till polisen?" (se bilaga) som följde ovanstående fråga var det större delen av respondenterna som inte anmälde händelsen. Hela 88,9 procent av de som mot sin vilja fått intima bilder av sig själva spridda har alltså inte anmält det till polisen. Av de som anmälde var det männen som stod för största delen samt åldersgruppen 19-22 år och 23-25 år. De svarande fick även motivera sitt svar på denna fråga vilket gav olika svar men vanligen framkom det att det inte var lönsamt att anmäla samt att det löste sig på annat sätt.

Vid avläsning av tabell 6 ses att större delen av respondenterna inte känner någon som blivit utsatt för hämndporr och av de som känner någon som blivit utsatt är det oftast *annan* eller *vän* som blivit utsatt. Vid frågan "Anmälde den personen det till polisen?" (se bilaga) som följde frågan i tabell 4 var det större delen av respondenterna som svarade *nej* (45,5 procent) eller *vet ej* (36,6 procent).

Tabell 4. Känner du någon som mot sin vilja blivit utsatt för spridning av naken- eller lättklädda bilder/filmklipp på sig?

Ålder 15-25	Alla	Man	Kvinna
Ja, min partner	1,4%	2,4%	0,4%
Ja, min före detta partner	1,8%	2,4%	1,2%
Ja, vän	13,6%	10%	17,3%
Ja, annan	15,6%	13,9%	17,3%
Nej	44,6%	48,4%	40,9%
Vet ej	27,6%	26,9%	28,4%
Svarande	1006	502	504

Ålder	15-18 år	19-22 år	23-25 år
Ja, min partner	0,3%	1,5%	2,5%
Ja, min före detta partner	0,3%	2,3%	2,5%
Ja, vän	14,8%	14,8%	10%
Ja, av annan	15,8%	17,7%	11,2%
Nej	41,6%	42,4%	52,7%
Vet ej	31,6%	27%	24,1%
Svarande	291	474	241

Även ur tabell 5 kan avläsas att de flesta av respondenterna inte hotat att sprida intima bilder eller filmer av någon annan, endast 2,7 procent har gjort det. Som kan ses i tabell 6 är det

heller inte många som kan tänka sig sprida intima bilder eller filmer av någon mot personens vilja.

Tabell 5. Har du hotat någon med att sprida naken- eller lättklädda bilder/filmklipp på denne personen?

Ålder 15-25	Alla	Man	Kvinna
Ja, min partner	1%	1,6%	0,4%
Ja, min före detta partner	1,2%	1,6%	0,8%
Ja, av annan	0,5%	0,8%	0,2%
Nej	97,9%	97%	98,8%
Svarande	1006	502	504

Ålder	15-18 år	19-22 år	23-25 år
Ja, min partner	0,3%	1,3%	1,2%
Ja, min före detta partner	0,7%	1,3%	1,7%
Ja, av annan	0,3%	0,2%	1,2%
Nej	99,3%	7,9%	96,3%
Svarande	291	474	241

Tabell 6. Skulle du kunna tänka dig sprida naken- eller lättklädda bilder/filmklipp på någon (mot denna persons vilja) vid något tillfälle?

Ålder 15-25	Alla	Man	Kvinna
Ja	1,5%	1,6%	1,4%
Nej	91,3%	88%	94,6%
Kanske	2,7%	4%	1,4%
Vet ej	4,5%	6,4%	2,6%
Svarande	1005	502	503

Ålder	15-18 år	19-22 år	23-25 år
Ja	1,4%	1,5%	1,7%
Nej	91,8%	91,5%	90,5%
Kanske	2,1%	3,2%	2,5%
Vet ej	4,8%	3,8%	5,4%
Svarande	291	473	241

Frågan som ses vid tabell 6 fick respondenterna även motivera. I den öppna motiveringsfrågan ansåg övervägande andel av respondenterna att det var fel, elakt, oetiskt

och kränkande att sprida intima bilder eller filmer av någon mot den personens vilja. Många angav också motiveringen att det är olagligt att begå sådan handling. Dock ansåg en del av respondenterna att de eventuellt skulle kunna tänkas göra det om det handlade om hämnd av något slag.

4,7 procent av respondenterna angav att de har spridit intima bilder eller filmklipp av någon mot dennes vilja. Män har i större utsträckning än kvinnor gjort detta och då oftast bilder eller filmklipp av *annan*.

Tabell 7. Har du spridit naken- eller lättklädda bilder/filmklipp på någon?

Ålder 15-25	Alla	Man	Kvinna
Ja, på min partner	0,9%	1,6%	0,2%
Ja, på min före detta partner	1,7%	2%	1,4%
Ja, på annan	2,1%	3,4%	0,8%
Nej	96,2%	94,2%	98,2%
Svarande	1005	502	503

Ålder	15-18 år	19-22 år	23-25 år
Ja, på min partner	0,3%	0,8%	1,7%
Ja, på min före detta partner	0,7%	2,1%	2,1%
Ja, på annan	1,4%	2,3%	2,5%
Nej	98,3%	95,3%	95,4%
Svarande	291	473	241

Respondenterna fick även svara på hur upprörda de tror sig skulle bli om de utsattes för hämndporr. I tabell 8 kan man avläsa att kvinnor i större utsträckning än män skulle bli mycket upprörda.

Respondenterna fick även ange hur upprörda de tror deras vänner skulle bli om det framkom att respondenten spridit intima bilder eller filmer av någon mot dennes vilja, detta kan avläsas i tabell 9. Där är det något jämnare än vad som avläses i tabell 8 mellan män och kvinnor där 70,2 procent män och 82,1 procent kvinnor tror att vännerna skulle bli mycket upprörda.

Tabell 8. Hur upprörd tror du att du skulle bli om någon mot din vilja spred naken- eller lättklädda bilder/filmklipp av dig?

Ålder 15-25	Alla	Man	Kvinna
Inte alls	3%	5,4%	0,6%
Lite	5,3%	8,2%	2,4%
Ganska	12,9%	20,8%	5%
Mycket	78,9%	65,6%	92%
Svarande	1003	500	503

Ålder	15-18 år	19-22 år	23-25 år
Inte alls	3,4%	3%	2,5%
Lite	4,1%	6,6%	4,2%
Ganska	7,6%	12,1%	20,9%
Mycket	84,9%	78,4%	72,4%
Svarande	291	473	239

Tabell 9. Hur upprörd tror du att dina vänner skulle bli om det kom fram att du har spridit naken- eller lättklädda bilder/filmklipp av någon mot den personens vilja?

Ålder 15-25	Alla	Man	Kvinna
Inte alls	3,8%	5,4%	2,2%
Lite	5,1%	6,4%	3,8%
Ganska	15%	18%	12%
Mycket	76,1%	70,2%	82,1%
Svarande	1002	500	502

Ålder	15-18 år	19-22 år	23-25 år
Inte alls	4,8%	2,7%	4,6%
Lite	5,2%	5,9%	3,3%
Ganska	14,5%	14%	17,6%
Mycket	75,5%	77,4%	74,5%
Svarande	290	473	239

Vid den öppna frågan "Vilket anser du är bästa sättet att förhindra spridning av naken- eller lättklädda bilder/filmklipp som sker mot personens vilja?" svarade respondenterna oftast att aktsamhet är det bästa sättet. Att människor inte bör ta intima bilder och om de gör det så bör de vara noga med vem de skickar till samt att inte visa diverse kännetecken som personen har. Många respondenter ansåg även att hårdare straff och en mer tydlig och bättre lag bör införas kring hämndporr. Ett vanligt förekommande svar var också att ge mer information till ungdomar i skolan för att uppmärksamma problemet och de negativa konsekvenser som kan

förekomma. Förslag om att göra information om hämndporr till en del i sexualundervisningen framkom flera gånger. Många respondenter ansåg att det borde finnas en sorts funktion som gör det svårare för folk att lägga ut intima bilder och filmer eller att det bör skapas en funktion som enkelgör borttagandet av bilder och filmer samt nedläggning av internetsidor som är till för hämndporr. Fler kvinnor än män ansåg att människor bör anmäla oftare, dels till polisen dels till diverse internetsidor som bilden finns på.

Vid den öppna frågan ”*Hur anser du att rättsväsendet hanterar spridning av naken- eller lättklädda bilder/filmklipp mot personens vilja?*” svarade respondenterna i stor utsträckning att rättsväsendet inte hanterar spridningen bra och att rättsväsendet ligger för långt bak i utvecklingen för att kunna hänga med på det som sker på internet samt internets utveckling. Detta ansåg både män och kvinnor men kvinnorna svarade detta mer frekvent än männen. Männen ansåg i stället mer ofta än kvinnor att det behövs mer resurser för att få bukt på problemet. Många av respondenterna ansåg även att lagen bör förbättras och att det bör vara hårdare straffskala för sådana brott. Trots detta ansåg många både män och kvinnor att rättsväsendet gör så gott de kan med de resurser och den lag som finns i dag.

6. Analys och diskussion

Då den elektroniska utvecklingen samt internets utveckling har ökat drastiskt på senaste tiden har även innehavandet av elektroniska föremål med internetuppkoppling ökat (Kowalczyk 2011:688). Man kan alltså idag ta en bild och offentliggöra den på internet inom några sekunder (Franklin 2014:1304f). Detta, ihop med den kommunikationsförmåga som internet erbjuder, samt anonymitetsmöjligheten som idag finns på grund av dagens integritetsskyddande tekniker (Bylund 2013:139), har skapat möjligheten för människor att sprida intima bilder eller filmer av personer utan deras samtycke (Stroud 2014:168f). Detta gör det enkelt för personer att publicera hämndporr som når ut till många och på så vis skadar den utsatta snabbare och i större utsträckning jämfört med om internet inte funnits. Hämndporr är enligt forskning på väg att bli en onlinetrend bland en del individer som vanligen vill hämnas på en före detta partner (Stroud 2014:168). Då rättvisa oftast inte kan skipas vid hämndporr får dess offer vanligtvis inte någon ersättning för skadan eftersom anonymiteten underlättar avvikande beteende på internet såsom publicering av hämndporr (Stroud 2014:168f).

6.1. Att dela med sig

En enkätstudie från USA, år 2008, visar att 19 procent av ungdomarna har skickat intima bilder eller filmer av sig själv till någon annan. Av dessa hade 71 procent av tjejerna och 67 procent av killarna skickat materialet till en partner. 66 procent av tjejerna och 67 procent av killarna skickade materialet som en flirt eller för att det var kul (Kowalczyk 2011:692). År 2015 gjordes en svensk enkätstudie som visar att 17 procent av ungdomarna har skickat en intim bild eller film av sig själv till någon annan. Av dessa var det 70 procent som hade skickat till sin partner, 42 procent till en flirt, 17 procent till någon i ett chattforum samt 14 procent till en vän. 8 procent av de som skickat en intim bild eller film av sig själv till någon annan vet att materialet visats eller spridits vidare (Forsberg 2015). Av uppsatsens enkäts respondenter var det 35 procent som någon gång har delat intima bilder eller filmer av sig själv till någon annan, varav 27,3 procent handlade om lättklädda bilder. Med dessa resultat ses en ökning av att dela intima bilder eller filmer av sig själv till någon annan.

Att dela intima bilder eller filmer av sig själv till någon annan blir alltså allt vanligare. Trots detta anser många av respondenterna att det bästa sättet att förhindra hämndporr är att sluta ta sådana bilder eller filmer över huvud taget. Här kan dras en parallell till normteorins börat och varat. Det önskvärda handlandet (börat) kan därmed innebära att sluta ta sådana bilder eller filmer då många ungdomar anser att detta är det bästa sättet att lösa hämndporrsproblemet. Det faktiska handlandet (varat) kan dock i flera fall bland ungdomarna innebära att dela intima bilder eller filmer av sig själv till någon annan.

6.2. Hämnd

Att visa sig naken eller lättklädd görs vanligen i ensamhet eller inför en förtroendefull person (Bylund 2013:8), trots detta är det enligt forskning oftast en förtroendefull person som lägger ut hämndporr (Stroud 2014:168). Enligt en enkätstudie från USA, år 2013, som Franklin (2014) hänvisar till har en av tio utsatts för hot av en före detta partner som sagt sig vilja offentliggöra intima bilder av personen i fråga. Studien visar även att 60 procent av dessa hot blir till genomförande. Ofta lämnas även personuppgifter såsom adress och länkar till olika profiler på sociala medier som tillhör personen även ut tillsammans med bilden eller filmen (Franklin 2014:1309f). En annan enkätstudie från USA, år 2013, visar att person- och kontaktuppgifter publiceras med materialet i över 50 procent av hämndporrsfallen (Citron & Franks 2014:350f). Den före detta partner kan antas hämnas för att få upprättelse både

personligen och i det sociala sammanhanget (Baier & Svensson 2009:90f). Upprättelsen fås då personen offentliggör det intima materialet och på så vis blottar sin före detta partner. Med detta indikeras att en hämndnorm kan finnas bland en del ungdomar.

En svensk enkätstudie från år 2015 visar att 5 procent av de som delat intima bilder av sig själva till någon annan vet att bilderna har visats och 3 procent vet att bilderna spridits vidare (Forsberg 2015). Av denna uppsats enkätresultat kunde det avläsas att 7,4 procent av respondenterna har blivit hotad att få intima bilder eller filmer av sig själva spridda av någon annan. Det framkom även att män oftast blir hotade av *partner* (2,8 procent) eller *före detta partner* (2,6 procent) och kvinnor av *annan* (6 procent). 5,4 procent av respondenterna anger att de utsatts för hämndporr där det vanligen skett av *annan* i både männens (3,2 procent) och kvinnornas (2,8 procent) fall. Som kan ses med dessa resultat skiljer sig de olika studieresultatet endast marginellt vilket tyder på att denna studies enkätresultat är tillförlitligt.

2,7 procent av respondenterna har hotat att sprida intima bilder eller filmer av någon annan samt 4,7 procent anger att de har spridit intima bilder eller filmklipp av någon annan mot dennes vilja. Den övervägande delen av respondenterna angav dock i enkäten att de aldrig skulle kunna tänka sig sprida hämndporr eftersom de ansåg att handlingen är elak, oetisk eller kränkande. 78,9 procent angav också att de skulle blivit mycket upprörda om de utsattes för hämndporr. Här kan ses att det önskvärda handlandet (börat) är att inte sprida hämndporr och det faktiska handlandet (varat) i en del fall är att sprida hämndporr.

Några av enkätens respondenter ansåg att de eventuellt skulle kunna tänkas lägga ut intima bilder eller filmer av någon mot dennes vilja om det handlade om hämnd av något slag. Detta trots att 76,1 procent av respondenterna angav att deras vänner troligen skulle bli mycket upprörda om det framkom att respondenten utsatt någon för hämndporr. Med detta kan en parallell dras till hämndnormer då några anser att det är accepterat att lägga ut hämndporr för att få upprättelse både personligen och i det sociala sammanhanget (Baier & Svensson 2009:90f).

6.2.1. Straff för offer

Som nämnts publiceras ofta inte bara en bild eller film när det gäller hämndporr utan även den utsattes personuppgifter, telefonnummer, e-post och länkar till personens profiler på sociala medier (Citron & Franks 2014:350f). Detta ökar risken att individen bedöms utifrån de intima

bilder som då finns på internet vid både sociala sammanhang och som arbetssökande i stället för att bedömas utifrån relevant fakta. Detta eftersom den intima bilden eller filmen kommer synas vid en personuppgiftssökning i internetbaserade sökmotorer (Bylund 2013:9). En norm kan i detta fall vara att inte dela intima bilder eller filmer av sig själv till någon annan då sanktioner i form av skam ges från samhället till de som bryter mot denna norm. Normen kan ses utifrån de tre delarna, den är (a) normativ, den utgör (b) sociala fakta och (c) den utgör individens uppfattning avseende omgivningens förväntningar på det egna beteendet (Svensson 2008:45 ; Baier & Svensson 2009:72). Dessa delar kan stämma då många av respondenterna ansåg att man inte bör ta intima bilder eller filmer över huvud taget (a) och de flesta (65 procent) inte hade delat sådant material (b). Respondenterna angav också att om man tar sådana bilder eller filmer bör identifierbara delar, så som ansikte, inte visas på bilden eller filmen vilket kan innebära att individen vet att detta beteende inte stämmer överens med omgivningens förväntningar eftersom de vill undvika visa att de handlar på detta sätt (c).

6.3. Risker?

Ungefär hälften av respondenterna (41,1 procent) angav att de såg risker med att dela intima bilder eller filmer av sig själv till någon annan. Dessa risker ansågs innebära att materialet kunde spridas eller visas bland människor som inte var menade att se det. Även att allt finns kvar på internet om det en gång hamnat där ansågs vara en risk. Trots dessa risker är det många som delar intima bilder eller filmer av sig själva till någon annan.

De respondenter som inte såg risker med att dela intima bilder eller filmer motiverade detta med att de litade på personen som de skickade till och att lättklädda bilder inte var så farligt då det kunde jämföras med att gå till stranden för att bada då många där ser personen i badkläder. En del av respondenterna menade också att riskerna försvann om man inte visade ansiktet eller andra identifierbara särdrag. Flera män än kvinnor menade dock att de inte brydde sig om riskerna med att dela intima bilder eller filmer av sig själv till någon annan och några kvinnor menade att de vid tillfället av delningen inte reflekterade över eventuella negativa konsekvenser alls.

Trots att riskerna med delande av intima bilder eller filmer av sig själv är stora, så angav 35 procent av respondenterna att de skickat intima bilder eller filmer av sig själv till någon annan. Med andra ord påverkas inte ungdomarnas beteende gällande intim fotografering eller filmning av sig själva märkbart trots de risker som detta kan medföra. Som tidigare nämnts

kan en norm vara att inte dela intima bilder eller filmer av sig själv till någon annan. Flera bryter mot denna norm vilket kan, i enlighet med normteorin, innebära att normen inte stämmer med deras värderingar, att upptäcktsrisken är liten eller att risken att utsättas för sanktion är liten.

6.4. Brott utan straff

Anonymitetsmöjligheten på internet gör det enkelt att begå avvikande handlingar samt försvårar för rättsväsendet att få tag på gärningspersonen (Stroud 2014:168f). Polisen kan därmed inte alltid spåra gärningspersonen och ber därför den utsatta att istället glömma händelsen (Forsberg 2015). Anonymiteten kan alltså anses bidragande till att hämndporrsoffren inte får någon ersättning för skadan då rättvisa oftast inte kan skipas på grund av anonymiteten. Övervägande del av respondenterna angav i enkäten att rättsväsendet hanterar spridningen av intima bilder eller filmer mot personers vilja på ett dåligt sätt då rättsväsendet ansågs ligga för långt bak i utvecklingen jämfört med internet och tekniken. Många av respondenterna anser att det bästa sättet att förhindra spridning av intima bilder eller filmer som sker mot personens vilja är att sluta ta sådana bilder. Respondenterna menar också att om sådana bilder känns nödvändigt att ta bör diverse kännetecken inte visas.

Ofta anses hämndporr inte vara så pass allvarligt för att polisen ska sätta in en djupgående undersökning (Citron & Franks 2014:366f). Det händer även att hämndporrsoffren blir bortvisade och att de anses få skylla sig själva om de delar med sig av sina intima bilder. Detta ofta eftersom offret av fri vilja delat bilderna till en person som då anses äga bilderna och då får sprida dem (Citron & Franks 2014:366f). Detta överensstämmer med vad flera av enkätens respondenter anser då de menar att de som utsatts för hämndporr har sig själva att skylla eftersom de själva delat bilderna och inte borde gjort det från början. Även här kan en norm vara att inte dela intima bilder eller filmer av sig själv till någon annan. Som kan ses innebär denna norm sanktioner från samhället vid avvikelse som i enlighet med normteorin är i form av skam.

6.4.1. Anmäla?

Av de respondenter som känner någon som blivit utsatt för hämndporr angavs att 45,5 procent av de utsatta inte anmälde händelsen till polisen. Av de respondenter som själva blivit utsatta för hämndporr var det oftast män som anmälde det till polisen, dock var det 88,9 procent som

avstod från att anmäla händelsen. Enligt respondenternas öppna svar var det många som ansåg att anmälningsbenägenheten vid sådana händelser bör öka för att hindra spridning av hämndporr. Här kan ses att den faktiska handlingen (varat) i flera fall är att inte anmäla och den önskvärda handlingen (börat) är att anmäla.

Anledningen till att de utsatta inte anmälde att de utsatts för hämndporr angavs av respondenterna vara att det inte var lönt eller att det löste sig på annat sätt. Förtroendet för rättsväsendet kan här ses vara svagt bland de utsatta. Förbud mot ärekränkning såsom förtal finns idag vilket hämndporr går under vid rättegång vilket innebär att det inte finns en specifik lag mot just hämndporr. Även detta kan vara en bidragande orsak till varför anmälningsbenägenheten är låg. Enligt normteorin påverkar rättsliga och sociala normer varandra genom inverkan på varandras utformning. Införandet av en lag mot hämndporr skulle därmed kunna fungera som en vägledning för samhället så inte hämndporrsoffren utsätts för sanktioner när det är de som publicerar hämndporr som handlar felaktigt. Så länge varken samhälle eller rättsväsendet inte tilldelar sanktioner, gällande de som publicerar hämndporr, kan det antas att hämndporrsproblematiken kommer fortgå. Hämndporrsoffren kommer därmed inte heller få rättvisa skipad så länge de som publicerar hämndporr går ostraffade. En norm (rättslig eller social) att hämndporr inte är acceptabelt måste därför bildas där avvikelse innebär sanktion för att lösa hämndporrsproblematiken. Detta skulle även kunna innebära att människor internaliserar normen vilket därmed hindrar människor att utsätta någon för hämndporr då detta skapar skuld känslor.

Respondenterna angav olika förslag till hur hämndporr ska förhindras varav införandet av skrämselfaktorer såsom hårdare straff samt en förbättrad lag kring hämndporr förekom. Med detta förespråkar respondenterna en rättslig norm för att hindra spridningen av hämndporr. Även prevention i form av att ge mer information till ungdomar om problemet kring hämndporr var ett vanligt förekommande svar. Denna preventiva åtgärd skulle kunna vara grunden för internalisering av fördömande av hämndporr hos människor. Detta hade då kunnat hindra publicering av hämndporr då det skulle leda till skuld känslor för individen som publicerar materialet.

6.5. Avslutande ord

Denna studie har bidragit med en bild av ungdomars syn på hämndporr. Med ett normperspektiv samt med hjälp av insamlad forskning och empiri har frågor om rätten och

sociala strukturer knutits samman. Detta har i enlighet med syftet skapat förutsättningar att bättre förstå rättens förutsättningar att bidra till en lösning på det växande samhällsproblemet hämndporr.

Texten som följer nedan sammanfattar svaren på de frågeställningar som i denna uppsats behandlats. Som tidigare nämnts är frågeställningarna som behandlas i denna uppsats följande: ”Det har spekulerats i att det är vanligt bland svenska ungdomar att genom digital kommunikation dela med sig av bilder och filmer (av sig själva) av sexuell natur. Hur beskriver svenska ungdomar själva sina beteenden och riskavvägningar i förhållande till detta?” samt ”Hur beskriver svenska ungdomar själva sin syn på de rådande etiska och sociala värderingarna avseende hämndporr?”.

6.5.1. Ungdomars beteenden och riskavvägningar

Hämndporr håller på att bli en trend enligt forskning (Stroud 2014:168) som idag ser ut att växa då den inte har mycket motstånd från varken samhället eller rättsväsendet. Både forskning och det empiriskt insamlade materialet visar att det är vanligt bland ungdomar att dela intima bilder eller filmer av sig själv till någon annan. Vanligen delar ungdomarna detta material till sin partner eller som en flirt och ungdomarna ser inte alltid några risker med detta beteende. Detta eftersom de antingen litar på personen de skickar materialet till eller för att de anser att lättklädda bilder eller filmer inte är farligt att visa. De som menar att det finns risker med detta beteende anser i många fall också att det är värt dessa risker eller att de inte brydde sig om dem vid tillfället då bilden eller filmen skickades. Flera respondenter menade att om kännetecknen så som ansikte inte visas på bilden eller filmen är det relativt riskfritt att dela den.

6.5.2. Etiska och sociala värderingar avseende hämndporr

Av de respondenter som utsatts för hämndporr var det 88,9 procent som inte anmälde händelsen till polisen. Anledningen till detta angavs i flera fall vara värderingen att det inte var lönt. Anledningen till denna åsikt kan ligga i att rättsväsendet oftast inte kan spåra gärningspersonen på grund av anonymitetsmöjligheterna på internet och ber därmed offren glömma händelsen.

Hämndporr publiceras ofta som hämnd på en före detta partner (Stroud 2014:168) och vanligen publiceras den utsattas person- och kontaktuppgifter tillsammans med bilden eller filmen (Citron & Franks 2014:350f). Respondenternas värderingar avseende hämndporr angavs i de flesta fall vara att de tycker publicering av hämndporr är elakt, oetiskt och kränkande. 78,9 procent angav även att de hade blivit mycket upprörda om de utsattes för hämndporr. Det förekom dock en del andra värderingar av några respondenter som ansåg att publicering av intima bilder eller filmer av någon annan mot dennes vilja var acceptabelt om det gällde hämnd av någon form.

Flera respondenters värderingar kring rättsväsendet var att de behandlar hämndporrsproblematiken dåligt och att de inte tar hämndporr på tillräckligt stort allvar. Många ansåg att rättsväsendet ligger för långt bak i utvecklingen för att lösa problemet. I stället menar respondenterna att skapandet av intima bilder och filmer inte bör göras från början och att sådant beteende bör upphöra. Många av respondenterna ansåg också att om intima bilder eller filmer skapas så bör identifierbara delar av personen (så som ansikte eller andra kännetecken) döljas för att minimera de risker som följer beteendet.

6.5.3. Förslag till framtida forskning kring området

Hämndporr är ett relativt nytt fenomen och fortsatt forskning är därför lämpligt. Förslag till fortsatt forskning kring ämnet är hur hämndporr påverkar ungdomars relationer. Då detta område utvecklas med tiden är även hämndporrens utveckling ett lämpligt forskningsområde. En skärpning av lagen kommer ske inom kort vilket kan skapa forskning kring hur detta påverkar hämndporrens utveckling.

7. Referenser

7.1. Litteratur

- Baier, M. & Svensson, M. (2009). *Om normer*. 1. uppl. Malmö: Liber
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 2., [rev.] uppl. Malmö: Liber
- Bylund, M. (2013). *Personlig integritet på nätet: från begränsande och förminskande perspektiv till positiva och kreativa bilder*. 1. uppl. Stockholm: Fores
- Carlsson, U. (red.) (2010). *Barn och unga i den digitala mediekulturen*. Göteborg: Nordicom, Göteborgs universitet
- Tillgänglig på Internet: <http://www.nordicom.gu.se/sv/publikationer/barn-och-unga-i-den-digitala-mediekulturen>
- Denscombe, M. (2009). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur
- Findahl, O. (2014). *Svenskarna och Internet. [Elektronisk resurs] 2014*. Stockholm: .SE
- Hess, D. J. (1997). *Science studies: an advanced introduction*. New York: London: New York University.
- Hydén H. (2002). *Normvetenskap*. Lund: Sociologiska institutionen, Univ.
- Lindgren, S-Å. (2008). "Det teoriutvecklande projektet" i *Uppdrag: Forskning: konsten att genomföra kvalitativa studier*. (Wästerfors, D. & Sjöberg, K., red.) Malmö: Liber
- Posner, E. A. (red.) (2007). *Social norms, nonlegal sanctions, and the law*. Cheltenham: Edward Elgar.
- Svensson, M. (2008). *Sociala normer och regelefterlevnad: trafiksäkerhetsfrågor ur ett rättssociologiskt perspektiv*. Diss. Lund : Lunds universitet, 2008
- Trost, J. (2012). *Enkätboken*. 4., uppdaterade och utök. uppl. Lund: Studentlitteratur

7.2. Offentligt tryck

Dir 2014:74, Kommittédirektiv. *Ett modernt och starkt straffrättsligt skydd för den personliga integriteten*. [Elektronisk]. Justitiedepartementet.

Tillgänglig: http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Utredningar/Kommittedirektiv/Ett-modernt-och-starkt-strafr_H2B174/ [2015-04-28]

7.3. Artiklar

Cecil A. L. (2014). *Taking back the internet: imposing civil liability on interactive computer services in an attempt to provide an adequate remedy to victims of nonconsensual pornography*. Washington & Lee University.

Citron D. K. & Franks M. A. (2014). *Criminalizing revenge porn*. Wake Forest Law Review.

Franklin Z. (2014). *Justice for Revenge Porn Victims: Legal Theories to Overcome Claims of Civil Immunity by Operators of Revenge Porn Websites*. California Law Review, Inc.

Kowalczyk W. (2011). *Abridging constitutional rights: sexting legislation in Ohio*. Cleveland-Marshall College of Law

Stroud S. R. (2014). *The dark side of the online self: a pragmatist critique of the growing plague of revenge porn*. Department of Communication Studies, University of Texas at Austin.

7.4. Tidningsartiklar

Forsberg A. (2015). Hackare spred Saras nakenbilder på porrsajter: "De tog över mitt liv". Metro, 5 maj. Tillgänglig på: <http://www.metro.se/nyheter/hackare-spred-saras-nakenbilder-pa-porrsajter-de-tog-over-mitt-liv/EVHoed!cxwg2hEHnLNI/>

7.5. Rapporter

Pernemalm P. & Lindgren M. (2011). *Ungdomar och integritet 2011*. (Kairos Future/Datainspektionen:1). Stockholm.

Svensson M. & Dahlstrand K. (2014). *Nätkränkningar: en studie av Svenska ungdomars normer och beteenden*. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

8. Bilaga

8.1. Enkätredovisning

1. Är du:

Kön	
Kvinna	50,1%
Man	49,9%
Svarande	1076

2. Ålder:

Ålder	Alla	Man	Kvinna
15-18	27,5%	17,1%	37,9%
19-22	44,4%	43%	45,7%
23-25	22,7%	34,1%	11,3%
Svarande	1075	537	538

3. Har du någon gång skickat eller lagt upp bilder eller filmklipp (på nätet eller med mobilen etc.) på sig själv där du var naken eller lättklädd?

Se svar under rubriken ”Empiriskt resultat” (tabell 1) i uppsats.

4. Såg du några risker med detta?

Ålder 15-25	Alla	Man	Kvinna
Ja	51%	42,2%	58,8%
Nej	41,1%	52,4%	31%
Vet ej	7,9%	5,4%	10,2%
Svarande	353	166	187

Ålder	15-18 år	19-22 år	23-25 år
Ja	52,4%	49,5%	53,2%
Nej	35,7%	44,2%	39,2%
Vet ej	11,9%	6,3%	7,6%
Svarande	84	190	79

5. Har någon bett dig ta naken- eller lättklädda bilder/filmklipp på dig själv?

Ålder 15-25	Alla	Man	Kvinna
-------------	------	-----	--------

Ja, partner	26,6 %	22,1 %	13,1 %
Ja, vän	11,7 %	9,1 %	14,3 %
Ja, annan	25,7 %	12,3 %	39 %
Nej	52,5 %	64,2 %	40,8 %
Svarande	1008	503	505

Ålder	15-18 år	19-22 år	23-25 år
Ja, partner	14,4 %	32,3 %	30,2 %
Ja, vän	12,3 %	13,5 %	7,4 %
Ja, annan	33,9 %	25,3 %	16,5 %
Nej	54,8 %	48,5 %	57,4 %
Svarande	292	474	242

6. Har du sett naken- eller lättklädda bilder/filmklipp på någon du känner?

Ålder 15-25	Alla	Man	Kvinna
Ja, partner	28%	29%	26,9%
Ja, vän	31%	31%	30,9%
Ja, annan	31%	27,6%	34,3%
Nej	39,6%	40,2%	39%
Svarande	1008	503	505

Ålder	15-18 år	19-22 år	23-25 år
Ja, partner	15,4%	31,2%	36,8%
Ja, vän	29,1%	33,8%	27,7%
Ja, annan	31,2%	32,3%	28,1%
Nej	43,5%	37,6%	38,8%
Svarande	292	474	242

7. Har du någonsin blivit hotad av någon som sagt att de ska sprida naken- eller lättklädda bilder/filmklipp på dig?

Se svar under rubriken ”Empiriskt resultat” (tabell 2) i uppsats.

8. Har någon mot din vilja spridit naken- eller lättklädda bilder/filmklipp på dig?

Se svar under rubriken ”Empiriskt resultat” (tabell 3) i uppsats.

9. Anmälde du det till polisen?

Ålder 15-25	Alla	Man	Kvinna
Ja	11,1%	15,6%	4,5%
Nej	88,9%	84,4%	95,5%

Svarande	54	32	22
-----------------	-----------	-----------	-----------

Ålder	15-18 år	19-22 år	23-25 år
Ja	0%	13,8%	12,5%
Nej	100%	86,2%	87,5%
Svarande	9	29	16

10. Känner du någon som mot sin vilja blivit utsatt för spridning av naken- eller lättklädda bilder/filmklipp på sig?

Se svar under rubriken ”Empiriskt resultat” (tabell 4) i uppsats.

11. Anmälde den personen det till polisen?

Ålder 15-25	Alla	Man	Kvinna
Ja	17,9%	16,1%	19,4%
Nej	45,5%	46%	45,2%
Vet ej	36,6%	37,9%	35,5%
Svarande	279	124	155

Ålder	15-18 år	19-22 år	23-25 år
Ja	14,1%	20,7%	16,1%
Nej	41%	46,2%	50%
Vet ej	44,9%	33,1%	33,9%
Svarande	78	145	56

12. Har du hotat någon med att sprida naken- eller lättklädda bilder/filmklipp på denne personen?

Se svar under rubriken ”Empiriskt resultat” (tabell 5) i uppsats.

13. Skulle du kunna tänka dig sprida naken- eller lättklädda bilder/filmklipp på någon (mot denna persons vilja) vid något tillfälle?

Se svar under rubriken ”Empiriskt resultat” (tabell 6) i uppsats.

14. Har du spridit naken- eller lättklädda bilder/filmklipp på någon?

Se svar under rubriken ”Empiriskt resultat” (tabell 7) i uppsats.

15. Vilket anser du är bästa sättet att förhindra spridning av naken- eller lättklädda bilder/filmklipp som sker mot personens vilja?

Se svar under rubriken ”Empiriskt resultat” i uppsats.

16. Hur anser du att rättsväsendet hanterar spridning av naken- eller lättklädda bilder/filmklipp mot personens vilja?

Se svar under rubriken ”Empiriskt resultat” i uppsats.

17. Hur upprörd tror du att du skulle bli om någon mot din vilja spred naken- eller lättklädda bilder/filmklipp av dig?

Se svar under rubriken ”Empiriskt resultat” (tabell 8) i uppsats.

18. Hur upprörd tror du att dina vänner skulle bli om det kom fram att du har spridit naken- eller lättklädda bilder/filmklipp av någon mot den personens vilja?

Se svar under rubriken ”Empiriskt resultat” (tabell 9) i uppsats.